

Vargha László 1955-ben készült fényképei Edelény népi építészeti emlékeiről

Vargha László néprajzkutató az 1950-es években a Bódva völgye települései népi építészetét kutatta. Felméréseket és fényképeket készített az épületekről diákjai segítségével. Az itt bemutatott képek Borsodon (1950-től Edelény része) készültek és jól illusztrálják a település népi építészetének gazdagságát. Sajnos mára az épületek egy része megsemmisült, vagy átalakították. Hagyatékát a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeumban őrzik.

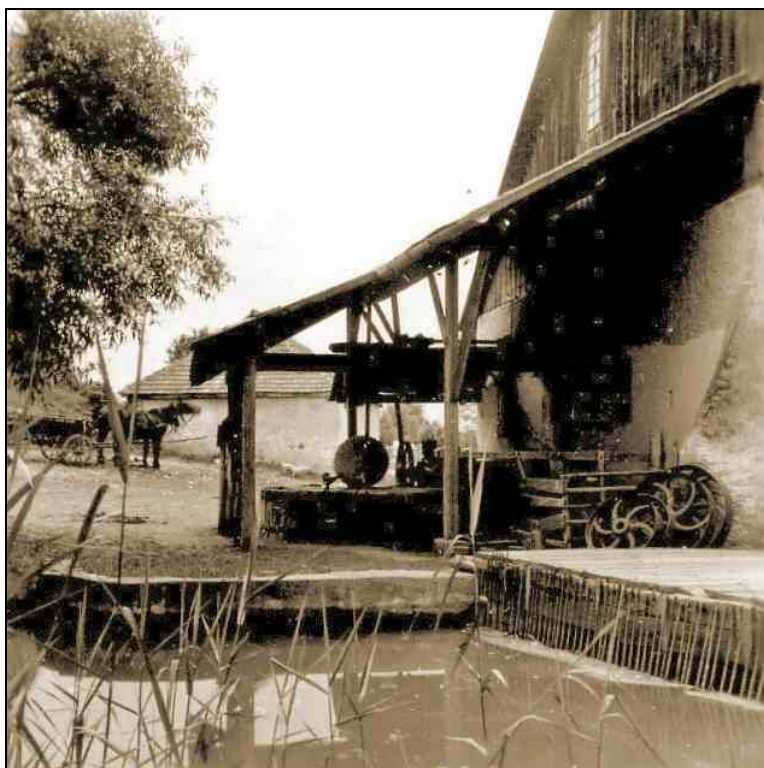
Ki volt Vargha László? „Vargha László 1904. október 25-én született Gyöngyösön. Életútját sok tekintetben a családi hagyomány határozta meg: a pedagógus szülők, a Vas megyei falusi építő atyai és a gyöngyösi szűrszabó felmenők genetikusan és kulturálisan is fogékonnyá tették a fiatal Vargha Lászlót. Középiskolai tanulmányait Gyöngyösön a volt ferences, későbbi Állami Főgimnáziumban kezdte meg, majd az érettségi megszerzése után a budapesti Műegyetem építészkarának hallgatója lett. Műszaki tanulmányait később megszakította és bölcsészként néprajzot, művészettörténetet, régészetet hallgatót. A budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen bölcsész tudományi doktorátust tett. Későbbi tudományos munkájának alapját széleskörű művészeti, irodalmi tájékozottsága is meghatározta.

1936-ban svédországi, finnországi tanulmányútja után döntő elhatározásra jutott: az ott látott szabadtéri múzeumok példáját követve létre kívánta hozni a Magyar Szabadtéri Néprajzi Múzeumot.

Vargha László tevékenysége, a népi építészetben végzett kutatásai úttörőnek mondhatóak a magyar gyakorlatban, mert a korábbi kutatásokkal ellentétben a csupán topográfiai leírásokat etnográfiai kiegészítésekkel tette érthetővé. A precíz, alapos, műszaki pontosságú, okmányyszerű hitelességű leírásokkal megalapozta és bevezette a néprajztudományba a népi építészet vizsgálatának egzakt módszereit, bevezette az építmények változásvizsgálatait.

Vargha László életre hívta az önálló néprajzi tanszéket Györffy István és Viski Károly atyai pártfogása mellett, 1947-1948 között a Néprajzi Múzeum főigazgatójaként újjászervezi a háború miatt károkat szenvedett múzeumot, 1950-ben a miskolci Herman Ottó Múzeum

főigazgatója lett. 1952-től a Műszaki Egyetemen építészettörténetet, népi építészetet tanít, 1954-től az Építészettörténeti és Elméleti Tanszék docense, ahol 1975-ig tanított. Laci bácsi, ahogy hallgatói hívták, kitűnt előadói képességei, tanítványai iránti tanúsított figyelme miatt is. A nehéz körülmények és gazdasági problémák ellenére is évről-évre megszervezte terepi kutatásait, támogatta hallgatói munkásságát, és segítette a Szabadtéri Múzeum elvi magalapozását, előkészítését, szervezését. Jelentős szerepe volt a magyar népi műemlékek védelmével kapcsolatos elvek kidolgozásában és a műemlékvédelmi szakemberek képzésében.” (Forrás: a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum honlapja). Budapesten hunyt el 1984-ben.

A borsodi vízimalom

Bors vezér út 2.

Bors vezér út 3.

*József Attila u. 8. (ma Borsodi Tájház, Vadászy ház, Váralja u. 3.)
Mellette a nyári konyha, amely le lett bontva*

*József Attila u. 8., homlokzat
(ma Borsodi Tájház, Vadászy ház, Váralja u. 3.)*

*József Attila u. 8., tornác
(ma Borsodi Tájház, Vadászy ház, Váralja u. 3.)*

A felmérést végző diákok Vargha Lászlóval a Vadász ház tornácán

Sztálin út 183., csűr (ma Borsodi út)

Sztálin út 185.

Sztálin út 187.

Sztálin út 197.

Sztálin út 203-209.

Sztálin út 203-209., háttérben a református templom

Sztálin út 211., homlokzat

Sztálin út 211., tornác

*Sztálin út 223.
(Borsodi Tájház, Szathmáry-Horkai Ház, ma Borsodi út 155.)*

*Sztálin út 223., tornác
(Borsodi Tájház, Szathmáry-Horkai Ház, ma Borsodi út 155.)*

*Sztálin út 223., nyári konyha
(Borsodi Tájház, Szathmáry-Horkai Ház, ma Borsodi út 155.)*

Sztálin út 248.

Sztálin út 254.

Sztálin út 256.

Sztálin út 260.

Sztálin út 262.

Száradó vályogtéglák a Bódva parton

A korabeli házszámok nem azonosak a mai házszámokkal.